

Nuhruiset kaupungit

Kirjeitä kuolleelle ystävälle

Ari Koponen

Ari Koponen

Nuhruiset kaupungit

Kirjeitä kuolleelle ystävälle

© 2023 Ari Koponen

Kansi: Ari Koponen

Kustantaja: BoD – Books on Demand, Helsinki, Suomi

Valmistaja: BoD – Books on Demand, Norderstedt, Saksa

ISBN: 978-952-80-4793-3

23.9.16

Syyskuun yö, syvä kuin voimattoman äidin huuto.

Olet yhä kuollut. Kuolit 2.8. Kuuntelen Patti Smithiä, *Changing of the Guardsia*. Sitä soitettiin hautajaisissakin. Muistotilaisuuteen oli tehty kuvakollaasi. Valitsimme P:n kanssa taustalle musiikin, muut tekivät kuvat. Ystävyys on tavallaan huipussaan, kun saat itse valita elämän vaihtuvien kuvien taustalle musiikin. Mitään tekemistähän sillä ei ole sinun elämäsi kanssa. Mutta siitä eivät kuvat kerrokaan: ne kertovat satunnaisesta yhteydestä, joka on kuitenkin merkityksellisempi kuin osansa. Legopalikat sopivat kukin keskenään, mutta useimmiten tuloksena on vain kasoja. On muistettava niin kuin ihminen muistaa: sarjana välähdyksiä, taustanaan pimeä yö.

Hautajaiset olivat hienot. Kävimme myöhemmin illalla vielä haudalla kumoamassa vodkaryyppyä. U. sanoi, että hänen hautajaisensa eivät koskaan pystyisi vastaavaan. Omien hautajaisten vertailu muiden hautajaisiin on tähän maailmaan sopivaa hommaa. Paluumatkalla jäin vielä lyhtypylvääseen nojailemaan ja juttelemaan V:n kanssa, en muista mitä, olin aika juopunut, mutta muistan että keskustelu oli aivan perusteellisesti hyvä. Eräänlainen ydinkeskustelu, substanssista viis. Jotain pitävää sovimme, en muista mitä.

Hautajaisten kuvissa näytit tietenkin hyvältä. Pysäytyskuva ei ole luonnollinen ihmisen kuva; kuollessa hän pysähtyy, mutta ei jää. On vaikea sovittaa suruaan kuvaksi tai noihin hautajaisissa pyöritettyihin kuviin. Suru on minun, ei sinun.

Jos nyt pakottamalla pakottaa tätä mielikuvaa edemmäs, niin elämä on epämääräisesti koottu sarja kuvia. Suru puolestaan on sitä, että pyrkii kuvien väliin, vaikka siellä roikkuu vain raskaita vanhoja palttoita, haisee ullakolta ja mitään erityisen hyvää ei siellä ole. Paitsi piilopaikkoja. Kuten Narniassa, siellä on toinen maailma, jonka ajankulu ja kokemus ajasta poikkeaa omastamme. Tai maailman nimeä sille ei voi antaa; kuvien välissä tapahtuu jotain mikä ei ole tarkoitettu muistettavaksi, vaan on tavallaan olemassa vain itse muistojen varassa. Muistihan on tunnetusti epäluotettava, valikoiva, tendenssimäinen – ja sen takia se on kiinnostava ja ainoa validi väylä ihmiseen.

Elämä on sitä, että etäisyydet asioiden välissä kasvavat. Ihmissessä on henkilökohtainen avaruus, se on hänen surunsa ja yksinäisyytensä ikuisesti laajenemaan pakotettu universumi. Olen koko ajan etäämmällä kaikesta siitä mitä olen tai olen ollut. Ehkä on niin, että kuolemassa ei vain voi enää nähdä tai koskettaa niitä. Kuollut ei enää yksinkertaisesti yletä todellisuuteen. Kuolema on välimatkojen muuttumista pysyväksi etäisyydeksi.

Ja vanheneminen: asioiden väliin ilmestyy yhä enemmän tyhjää tilaa, matkaa, jota kukaan ei käy eikä tee. Olisi helppo sanoa, että tämä matka koostuisi viisaudesta, tai että se muodostuisi suuremmasta lukumäärästä mielipiteitä tai että se olisi yhteen liittämättä rata kasaantuneesta tiedosta ja tiedottomuudesta. Olisi helppo ajatella, että ihminen kumuloituu. Että olisin jotenkin kypsynyt tai kehittynyt.

Väärin.

Ihminen ei kumuloidu, vaan kummutuu. Hän tulee täyteen etäisyyksiä, periaatteessa ilmaa, mutta ei tyhjää, sillä etäisyys on

kuitenkin paikkojen väli. Rakkauksien, Jumalan, lasten välinen matka. Mutta se kasvaa. Ihminen on tiimalasi, jonka pohja vuotaa. Mitä vanhemmaksi käymme, sitä enemmän tiedämme hiekkaa valuneen, mutta tosiasiassa käymme yhä kevyemmiksi. Ja kevyenä olo tämän magneettisen ja hiljaa kivistyvän himon maapallon päällä on helvetin raskasta.

Mutta näkemys, aito ja väkevä näkemys, vanhassa kielenkäytössä "koeteltu" näkemys, ei ota huomioon välimatkoja. Tällaisia ovat juuri uskonto, lapset, ystävät luonnostaan. Sen takia minäkään en voi luovuttaa tästä elämästä, vaikka se itkettää aika usein. Tai pyri aktiivisesti surusta eroon. Se olisi kuin amputoisi raajan voidakseen todistaa, että se oli mätä. En voi luovuttaa, koska on hetkiä niin kuin nyt, lähempänä keskiyötä, kun istun kellarissa ja kirjat sopivat keskenään hyllyssä, että kukaan ei vielä tänäänkään eliminoi toista. En voi luovuttaa, koska olen nähnyt elämän.

Ei voi kiistatta sanoa, että olisin elänyt. Mutta olen nähnyt elämän.

Tänään kävelin kotiin aamupäivällä toimitettuani asioita. Kävelin urheilukentän ohi, jossa lapseni, joita sinä et varsinaisesti oppinut koskaan tuntemaan, olivat muiden hoitolasten kanssa urheilemassa. Heillä oli passit, joihin sai leimoja eri lajeihin osallistumisesta. He lähättivät, juoksivat keikkuen niin kuin pienet lapset juoksevat ja hengästyivät keskivartalosta saakka. Omien lasten kaukaa näkeminen on kokemuksena jotakin mikä lähenee kuolemaa ja pyhyiden sekoitusta. Olin lähellä rynnätä joukkoon ja viedä heidät pois joukosta. Tietenkin kyseessä oli vain oma

tunteeni, siis ei-mikään. Mutta kuolemasi jälkeen nämä ei-mi-
kyydet lepattavat lujaa, kaikkialla.

Laitoin auton parkkiin urheilukentän laidalle ja jäin katsele-
maan. Miten kauan kaikki kestää? Se ei ole sama kysymys kuin
että miten kauan kaikki on. Yritin kuunnella radiota, mutta puhe
oli käsittämätöntä ja musiikki ei sen enempää atonaalista kuin
tonaalistakaan. Erityisen käsittämättömiä olivat talot ja tiet; ver-
hoja verhojen päällä. Maailma yhä suurempien peittojen alla.

Kun on nähnyt elämän, ja muistaa sen ajoittain, tietää että itku ja
murhe tulevat vain siitä, että etäisyys alkaa taas poikia. Elämä on
ihminen, kuolema on eläin. Kärsimyksestä kyljellään maailman
heinissä makaava emakko, joka puskee sykäyksittäin lisää tum-
maa välimatkaa maailmaan. Se haukkaa elämää sisuksiinsa,
päästään ulos vain käytettyä elämää, muistoa, kuoleman soluk-
koa.

Onni ei ole vaikea asia. Se ei todella ole. Niin kuin minä olin on-
nellinen useimmiten, kun puhuin yksiössäsi onnettomuudesta,
valkoisella ja nitisevällä nahkasohvalla istuen. Istuit koneella ja
totesit sopimuksenmukaisesti "ei se mitään". Laitoimme jotain
musiikkia tuttuja hölmöjen huudahdusten saattelemana.
Teimme rituaalin, jossa monimutkaisin menoin ilmaistiin yksin-
kertainen ajatus: ystävä.

Vaikkapa näin näytelmän muotoon kirjoitettuna [sivuhuomau-
tuksena olen aina ollut sellaisten näytelmätekstien ystävä, joissa
annetaan aivan liikaa ja aivan liian epämääräisiä kuvauksia rep-
liikkien tueksi]:

Kirjassa ortodoksiteologi yrittää päästä sopuun ystävänsä kuoleman kanssa. Unet, ajattelu ja muistot tarjoavat kuoleman varjossa uuden tavan lähestyä ystävyyden teologiaa.

